

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA RODZINY I POLITYKI SPOŁECZNEJ W SPRAWIE SZKOLEŃ DLA KANDYDATÓW DO SPRAWOWANIA PIECZY ZASTĘPCZEJ

1)

z dnia 6 listopada 2023 r. (Dz.U. z 2023 r. poz. 2452)

Na podstawie art. 52 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz.U. z 2023 r. poz. 1426 i 1429) zarządza się, co następuje:

§ 1 Rozporządzenie określa liczbę godzin i zakres programowy szkoleń dla kandydatów:

- 1) do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej, rodziny zastępczej niezawodowej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka;
- 2) na dyrektora placówki opiekuńczo-wychowawczej typu rodzinnego.

§ 2

1. Zakres programowy szkolenia dla kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej, rodziny zastępczej niezawodowej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka oraz dla kandydatów na dyrektora placówki opiekuńczo-wychowawczej typu rodzinnego obejmuje:

- 1) wybrane regulacje prawne w zakresie prawa rodzinnego oraz praw dziecka;
- 2) regulacje prawne w zakresie wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej, w tym dotyczące:
  - a) organizacji opieki nad dzieckiem i możliwości uzyskania wsparcia w wychowaniu dzieci, w szczególności informacje o zadaniach i kompetencjach organizatora rodzinnej pieczy zastępczej, koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej oraz powiatowego centrum pomocy rodzinie w sprawach dotyczących rodzin zastępczych zawodowych, rodzin zastępczych niezawodowych, rodzinnych domów dziecka i placówek opiekuńczo-wychowawczych typu rodzinnego,
  - b) zasad finansowania rodzin zastępczych zawodowych, rodzin zastępczych niezawodowych, rodzinnych domów dziecka i placówek opiekuńczo-wychowawczych typu rodzinnego;
- 3) wiedzę w zakresie specyfiki pieczy zastępczej, jej celu i czasowego charakteru;
- 4) wybrane elementy pedagogiki, psychologii rozwojowej i wychowawczej, z uwzględnieniem:
  - a) problemów dotyczących rozwoju dziecka wychowywanego poza rodziną naturalną,
  - b) wpływu sytuacji kryzysowych na dziecko i rodzinę,
  - c) wiedzy na temat więzi, ich budowania i znaczenia w życiu dziecka,
  - d) występowania przemocy domowej,
  - e) efektywnej komunikacji z dzieckiem oraz innymi uczestnikami procesu pieczy zastępczej, z uwzględnieniem rodziców biologicznych dziecka,
  - f) potrzeb edukacyjnych dzieci i sposobów wspierania dzieci w kompensowaniu opóźnień edukacyjnych i rozwijaniu zainteresowań;
- 5) wiedzę podstawową w zakresie rozwoju fizjologicznego i zdrowia dziecka, profilaktyki prozdrowotnej, objawów sygnalizujących choroby i postępowania w takich przypadkach;
- 6) wiedzę w zakresie wpływu środowiska, w którym dziecko się wychowuje, na jego rozwój i zachowanie;
- 7) wiedzę i umiejętności w zakresie rozpoznawania indywidualnych potrzeb dziecka oraz oceny sytuacji dziecka;
- 8) wiedzę w zakresie organizacji pobytu dziecka w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka lub placówce opiekuńczo-wychowawczej typu rodzinnego;
- 9) organizowanie wspomagania rozwoju dziecka z problemami emocjonalnymi i zaburzeniami zachowania;
- 10) wiedzę podstawową w zakresie uzależnień i ich wpływie na dziecko i rodzinę, a także rozpoznawania objawów występowania u dziecka uzależnień;
- 11) wiedzę w zakresie znaczenia rodziny biologicznej w życiu dziecka oraz wskazówki do udziału rodziny zastępczej w planie pracy z rodziną biologiczną, prowadzonej przez asystenta rodziny i koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej, ze szczególnym uwzględnieniem kontaktów bezpośrednich i pośrednich z rodziną biologiczną oraz działań ukierunkowanych na reintegrację rodziny biologicznej lub zapewnienie dziecku trwałego środowiska rodzinnego;

---

¹⁾ Minister Rodziny i Polityki Społecznej kieruje działem administracji rządowej - rodzina, na podstawie § 1 ust. 2 pkt 1 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 6 października 2020 r. w sprawie szczegółowego zakresu działania Ministra Rodziny i Polityki Społecznej (Dz. U. z 2022 r. poz. 416).

12) wiedzę w zakresie wpływu pieczy zastępczej na środowisko rodziny zastępczej ze szczególnym uwzględnieniem potrzeb dzieci naturalnych kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej, prowadzenia rodzinnego domu dziecka i kandydatów na dyrektora placówki opiekuńczo-wychowawczej typu rodzinnego;

13) zapoznanie się z doświadczeniami wychowawczymi rodzin, które sprawują pieczę zastępczą, w formie praktyk w rodzinie zastępczej zawodowej, rodzinnym domu dziecka lub placówce opiekuńczo-wychowawczej.

2. Liczba godzin szkolenia przeznaczonych na zakres programowy, o którym mowa w ust. 1, nie może być mniejsza niż 60 godzin dydaktycznych, w tym 10 godzin szkolenia z zakresu określonego w ust. 1 pkt 13.

§ 3

1. W przypadku kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka oraz kandydatów na dyrektora placówki opiekuńczo-wychowawczej typu rodzinnego zakres programowy szkolenia, poza zakresem określonym w § 2, obejmuje dodatkowo:

- 1) wiedzę w zakresie specyfiki funkcjonowania rodzin zastępczych zawodowych, rodzinnych domów dziecka lub placówek opiekuńczo-wychowawczych typu rodzinnego;
- 2) wiedzę w zakresie metod postępowania z dzieckiem przejawiającym zaburzenia zachowania i trudności w funkcjonowaniu społecznym;
- 3) doskonalenie umiejętności opiekuńczych, umiejętności radzenia sobie z trudnościami wychowawczymi oraz pokonywania trudności związanych z kompensacją opóźnień rozwojowych dziecka;
- 4) wiedzę w zakresie metod i technik stosowanych w pokonywaniu przez dziecko niepowodzeń szkolnych;
- 5) wiedzę w zakresie metod przeciwdziałania wypaleniu zawodowemu i umiejętności stosowania ich w praktyce.

2. Liczba godzin szkolenia przeznaczonych na dodatkowy zakres programowy, o którym mowa w ust. 1, nie może być mniejsza niż 15 godzin dydaktycznych.

§ 4

1. W przypadku kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka oraz kandydatów na dyrektora placówki opiekuńczo-wychowawczej typu rodzinnego, którzy będą sprawować opiekę i wychowanie nad dziećmi niepełnosprawnymi, zakres programowy szkolenia, poza zakresem określonym w § 2 i § 3, obejmuje dodatkowo:

- 1) wiedzę w zakresie wczesnej diagnostyki, w tym wczesnego rozpoznawania zaburzeń rozwojowych, interwencji i wspomagania rozwoju dziecka, jako kompleksowej wielospecjalistycznej pomocy dziecku niepełnosprawnemu;
- 2) wiedzę w zakresie rozwoju dziecka, w tym rozwoju psychoruchowego, emocjonalnego i społecznego, oraz metod rewalidacji i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego;
- 3) informacje o organizacjach i instytucjach wspierających oraz udzielających specjalistycznej pomocy rodzinom wychowującym dzieci z różnego rodzaju dysfunkcjami;
- 4) wiedzę w zakresie specjalnych potrzeb dzieci niepełnosprawnych.

2. Liczba godzin szkolenia przeznaczonych na dodatkowy zakres programowy, o którym mowa w ust. 1, nie może być mniejsza niż 20 godzin dydaktycznych.

§ 5

1. W przypadku kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej, która będzie sprawować opiekę i wychowanie nad dziećmi umieszczonymi w rodzinie zastępczej zawodowej na podstawie przepisów o wspieraniu i resocjalizacji nieletnich, zakres programowy szkolenia, poza zakresem określonym w § 2 i § 3, obejmuje dodatkowo:

- 1) wybrane elementy w zakresie metod i zasad oddziaływań resocjalizacyjnych i terapeutycznych, w tym socjoterapeutycznych oraz profilaktyczno-wychowawczych;
- 2) wybrane elementy w zakresie zachowań wykraczających poza normy społeczne i prawne, ze szczególnym uwzględnieniem wpływu przemian cywilizacyjnych i kulturowych na zachowania dysfunkcyjne dzieci i młodzieży oraz związaną z tym konieczność dostosowania metod interwencji kryzysowej i oddziaływań profilaktycznych;
- 3) wiedzę podstawową w zakresie zasad odpowiedzialności nieletnich, zasad i trybu postępowania przed sądem rodzinnym oraz przepisów dotyczących kuratorów sądowych.

2. Liczba godzin szkolenia przeznaczonych na dodatkowy zakres programowy, o którym mowa w ust. 1, nie może być mniejsza niż 20 godzin dydaktycznych.

§ 6

1. W przypadku kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej pełniącej funkcję pogotowia rodzinnego zakres programowy szkolenia, poza zakresem określonym w § 2 i § 3, obejmuje dodatkowo elementy dotyczące adaptacji psychospołecznej do nowej sytuacji, a także sposobu przygotowania dziecka i rodziny zastępczej do krótkiego pobytu dziecka w tej rodzinie.

2. Liczba godzin szkolenia przeznaczonych na dodatkowy zakres programowy, o którym mowa w ust. 1, nie może być mniejsza niż 10 godzin dydaktycznych.

§ 7 Szkolenia, o których mowa w § 2-6, są prowadzone w formie zapewniającej aktywny udział uczestników.

§ 8 Do programów szkoleń dla kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej, rodziny zastępczej niezawodowej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka, zatwierdzonych przed dniem wejścia w życie niniejszego rozporządzenia, stosuje się przepisy rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 9 grudnia 2011 r. w sprawie szkoleń dla kandydatów do sprawowania pieczy zastępczej (Dz.U. poz. 1620).

§ 9 Rozporządzenie wchodzi w życie z dniem następującym po dniu ogłoszenia.²⁾

---

²⁾Niniejsze rozporządzenie było poprzedzone rozporządzeniem Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 9 grudnia 2011 r. w sprawie szkoleń dla kandydatów do sprawowania pieczy zastępczej (Dz. U. poz. 1620), które utraciło moc z dniem 2 września 2023 r. zgodnie z art. 415 pkt 3 ustawy z dnia 9 czerwca 2022 r. o wspieraniu i resocjalizacji nieletnich (Dz. U. poz. 1700 oraz z 2023 r. poz. 289 i 1860).